

GORILA

Je zvláštní sedět zase v koruně toho podivného stromu, který mi kdysi připadal závratně vysoký a tajemný. Říkávali jsme mu Gorila, protože je tak ramenatý, přihrblý. Některé větve mu jako paže dosahují až na zem. Skutečně vypadá jako obrovský lidoop. Zdřevěněl, aby po něm mohly děti lézt bez strachu, že spadnou.

Sedím Gorile na ramenou a je mi docela jedno, jestli mě tady někdo vyslídí nebo jestli někoho vylekám. Dospělé ženské totiž ve větvích stromů obvykle nevysedávají. Jenže já teď konečně mám tu správnou náladu. Všechno je mi jedno, víc než jedno. A tuhle náladu si chci nechat. Jedinkrát v životě si dovolit vykašlat se na to, co si o mně kdo myslí. Chci, aby mi bylo jedno, jaký dělám dojem a co na mně kdo chválí nebo pomlouvá.

Vychovali mě tak, abych nebyla nápadná natož výstřední nebo obtížná. Dokonalé společenské mimikry. Snad by bylo nejlepší, kdybych vůbec nebyla. Možná, že i teď by to bylo nejlepší, ovšem kdyby mi tohle nebylo také jedno.

Mé vidění světa se začalo hroutit někdy kolem puberty. A na střední škole jsem přestala vidět na rýsování a kreslení. Pak se stalo, že jsem nenašla v setmělém pokoji kabelku, kterou všichni přítomní jasně viděli. Spadla jsem do výkopu, prošla jsem skleněnými dveřmi sledována všemi hosty v nabitě restauraci. Na ulici jsem nápadně často strkala do lidí a porážela různé překážky, včetně batolat. V tanečních jsem si pletla partnery. Ve společnosti také muže a ženy. Štíhlá postava, kalhoty, krátký sestřih, a já musím pracně hledat způsob oslovení, abych se neztrapnila. Ne vždycky se mi to daří.

Do seznamu prohraných příležitostí patří i studium na filozofické fakultě. Z nouze ctnost. Absolvovala jsem jen díky tomu, že jsem dobrá na cizí jazyky.

Ve škole, na které teď učím, jsem za exota. Proč nenesíš brýle, když špatně vidíš - tážou se posté, zdá se mi, že stále tíž kolegové. Proč svítíš, vždyť je ještě dobře vidět - ptají se mě doma už deset let. Proč nejdeš do kina, proč si něco nepřečteš, dotírá na mě babička, která vymetá kdejakou knihovnu a kulturní akci. A to nejlepší nakonec (nebo to ještě není konec?) - proč si nevezmete bílou hůl, když vám chůze dělá takové problémy?

Takhle nějak se ptal člověk z organizace pro slepé, který na mě kdesi natrefil.

Bílou hůl já do ruky prostě nikdy nevezmu! Dělá se mi fyzicky špatně jen z té představy. A co by tomu řekli lidé?

Na všechna "proč" v životě snad nemusí existovat odpověď. To vím i z filozofie.

Proč se mi dnes přihodilo, že jsem se nějak zamotala v proudu lidí na místě, kde to důvěrně znám? Bylo šero, byla to ta příšerná doba, kdy už mi nestačí denní světlo a pouliční lampy ještě nesvítí. Zato mě úplně oslnila auta v protisměru. Najednou jsem ztratila jakoukoliv představu o prostoru kolem sebe. Lidé do mě vráželi, slyšela jsem známé poznámky o opilé ženské i ty horší o ožralé krávě. Rezignovaně jsem se přidala k davu.

V jednu chvíli mi o nos zavadila intenzivní vůně oregana a já si vzpomněla - ano, tady někde přeci musí být pizzerie, podle té se zorientuju. A co mi oči stačily, hledala jsem nápadný oranžový vchod a oranžovou výkladní skříň s obrovským barevným nápisem. Nic takového jsem ale nenašla, výlohy

tu byly i vchody, ale všechno bylo tak přesvětlené, že jsem nepoznala, co se kde prodává. Vůně pizzy se ztratila ve větru a výfukových plynech.

Nazdařbůh jsem vešla do jednoho z těch obchodů, abych zjistila, že se tam prodává oblečení. Jenže jsem nevěděla, jestli je to ten obchod blízko náměstí nebo ten, co je na úplně opačné straně ulice, a kde mají italské oděvy. Napadla mě spásná myšlenka. Vydala jsem se směrem, kde jsem tušila pokladnu a italsky jsem se zeptala: "Prosím vás, můžete mi říct, jak se dostanu na Mírové náměstí?" Zprvu žádná odpověď. Jen přidušené poznámky odněkud z kouta - hele, asi Italka a asi má pěkně nabráno. Pak se kdosi zeptal, jestli umím anglicky. Samozřejmě, jen už mi konečně řekni, kde jsem a jak se dostanu na ten zatracenej Mírák, myslela jsem si a bylo mi na omdlení. Nějak mi to vysvětlili. Položila jsem pár kontrolních a upřesňujících otázek, pokynula z výše svých sto šedesáti centimetrů a suverénně se odebrala z obchodu pryč. Cestou jsem zavadila o stojan s hadříky a srazila se s někým, kdo zrovna vcházel. S horkem na tvářích jsem si uvědomila jak hnusný je smích znuděných prodavaček za mými zády.

Venku mě ovanul studený a páchnoucí vzduch, ale já už věděla, kudy se dát a začínala mi být ta věc jedno. Nebezpečně jedno. Rezignace na samu sebe, rezignace na ten můj přisleplý osud, únava z toho věčného markýrování a hledání náhradních řešení stokrát za den kvůli jedinému chybějícímu smyslu.

Došla jsem na zastávku tramvaje. Už svítila a připadala mi jako ostrov nabízející ztroskotanci záchranu života. Teď už je to dobré, a mimořádně nemusím pracnými triky a figly zjišťovat číslo potřebné tramvaje, protože mohu jet kteroukoliv. Nemusím dotazovaným vysvětlovat, proč si nekoupím ty zbytečné brýle, které ani neodstraní mlhu z mých očí, ani mi neposvítí na to lepší ze života.

Konečně něco přijíždí, musím jen dát pozor, aby mě neoslnilo světlo ozářených dveří. Už se mi stalo, že jsem neviděla schod a nepřijemně se mi smekla noha.

"Přijela šestnáctka a za ní bude zastavovat desítka" prohodil vedle mne ženský hlas.

To ale přece není informace pro mě, já nejsem žádný slepec, mně nikdo hlásit čísla nemusí, copak vypadám jako někdo, kdo nevidí?

Nepoděkovala jsem a svým rádobý ležérním krokem jsem vstoupila do tramvaje. Někomu jsem šlápla na tašku - nechápu, proč ji musí mít hned vedle dveří- chytla jsem se madla a zhluboka vydýchla, jako člověk, který zrovna zdolal třítisícovku. Měla jsem vyschlo v krku a mžitky únavy před očima. Domů, domů, osprchovat se, dát si panáka, pustit si nějakou muziku a vlézt do postele. Nejméně dvanáct hodin nemyslet na to, že musím řešit pohyb svého vlastního těla po cizím světě.

"Jestli se neurazíte, ráda vám pomohu", tiše mě oslovil onen hlas ze zastávky. Tentokrát jsem si byla jista, že nabídka patřila mně. Už jsem neměla sílu se stylizovat a docela nešetrně jsem odsekla: "Proč bych se měla urážet, vždyť mi nic není - nebo jo?" přidala jsem provokativní výzvu.

"Já vím, že vám nic není, ale asi jste ztratila hůlku a teď máte možná trochu problém. Kde vystupujete?"

"To je moje věc, nepotřebuji nic", uzavřela jsem definitivně rozhovor a doufala, že to nikdo moc nevnímá a nehodnotí. Ostentativně jsem se prolisovala nacpanou tramvají co nejdál od té vlezlé osoby a zbytkem vůle potlačovala stud i hněv.

Nevystoupila jsem na Mírovém náměstí, nešla jsem domů. Nechtěla jsem nic a nikoho vidět.

Doslova. Vystoupila jsem u parku, kde jsme si hrávaly jako děti. Tehdy jsem nevěděla nic o tom, že nebudu schopna bez rizika samostatně přejít ulici a nabrat svůj směr.

V parku bylo ticho a dostatečná tma a tak jsem mohla svobodně brečet i chodit šejdrem, jak říkává babička, a nebát se, že na liduprázdné cestě někoho převálcuju. Na konci asfaltky je rozlehlý trávník, spíš louka. Uprostřed louky Gorila. Její temná silueta je i pro mne proti světlu parkových luceren dostatečně viditelná.

Vydala jsem se přes trávník ke Gorile. No ahoj, holka, jsem ráda, že tě zase vidím, řekla jsem jí s trochou nadsázky. Neviděla jsem ji, cítila jsem ji před sebou. Dotkla jsem se kůry a pak jsem ji objala. Po nějaké chvíli jsem vztáhla ruce do výše, abych nahmatala pohodlnou a bezpečnou rozsedlinu, která byla schopna pojmut mezi gorilí ramena tři čtyři děti. Docela mě překvapilo, že není příliš vysoko nad mou hlavou. Byl to jen okamžik dostat se nahoru, měla jsem pocit, že mi ta stará lidoopka pomohla.

A tak tedy sedím na větvi a vůbec mi není dobře. V kapse jsem našla mentolový bonbón, kterým zaháním žízeň i hlad, věrné průvodce stresu. Cucám mentolku a srovnávám si v hlavě chaos, který se v ní zabydlel během poslední hodiny.

"Asi jste ztratila hůl, asi jste ztratila hůl..." vrací se ozvěnou hlas neznámé ženy. Není výsměšný, naopak, spíš účastný a praktický. Mateřský. Proč jsem na ni byla tak nepříjemná? Ano, jsem smrtelně unavená - ale ona byla jako anděl strážný nebo záchranář. Poznala, že jsem v průšvihy a nabídla pomoc. Milion spoluobčanů, které potkávám ve městě, nevěnuje mým potížím ani zlomek své pozornosti. A já jsem jim za to vděčná. Neobtěžuji vás, tak i vy mě nechte na pokoji. Nedat nikdy najevo, jak moc potřebuji pomoc. S bílou holí dám najevo, že očekávám účast, že stojím o jejich čas, soucit, náklonnost. Ještě není nutné převléknout se za slepého žebráka, který někde u cesty čeká na svého spasitele.

Dnes mě doběhla má slabost, má nedostatečnost. Už se to na mně pozná, už jsem na odpis nebo na život v ústraní, nejlépe v hodně speciálním zařízení. Ale vždyť mi ještě není ani třicet, tak jak mám tedy žít? Přiznat celému světu barvu? Vystavit své potíže na odív, k pobavení nebo lítosti? Na tom stromě jsem seděla hodně dlouho. Už mi byla zima, hrozně se mi chtělo spát a na všechno zapomenout. Nicméně jsem se trochu uklidnila. Objevily se dokonce obyčejné obavy - třeba z možného vysvětlování strážci veřejného pořádku, co tam dělám. Nebo kdyby šel nějaký podivín a chtěl mě obtěžovat, vždyť bych mu ani nedokázala utéct!

Vydávám se po asfaltce nazpět k tramvajové zastávce. Už nepojedu, tu jednu stanici dojdu po hlavní třídě pěšky. Snad mi tam touhle dobou nic nehrozí, a třeba si ještě srovnám myšlenky, než dojdu domů. Na přechodu se zastavuji a čekám, jestli mě dojde nějaký člověk, ke kterému se nenápadně přidám kvůli bezpečnějšímu přecházení. Byli dva - zřejmě pár.
"Prosím vás, můžete mě převést na druhou stranu? Ztratila jsem totiž svoji bílou hůl a tak se trochu bojím..."

Delicie Nerková
2002